

BUITEN

19^E JAARGANG N^O. 17.

ZATERDAG 25 APRIL 1925.

HET AMERIKAANSCH E ROTS GEBERGTE.
DE GORE CANYON, EEN GEDEELTE VAN DEN ZOOGENAAMDEN MOFFAT ROAD.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE ANGST, DIE DOODT (17), DOOR A. M. CHISHOLM	BLZ. 194
HET AMERIKAANSCH ROTSGEBERGTE, DOOR F. S. BOSMAN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 193, 196—199
ONTVANGEN BOEKEN	BLZ. 196
OP HET EILAND VANCOUVER (SLOT), NAAR HET DEENSCH VAN EJNAR MIKKELSEN.	„ 197
VOLKSGENEESKUNDE, DOOR H. HOVING	„ 198
HET ZINGT ZOO BLIJ IN MIJ (GEDICHT), DOOR D. A. POSTEMA	„ 199
TROPISCHE VLINDERPRACHT, DOOR H. V. C., GEÏLL. BLZ. 200—201	
EEN „MOLEN-TELEGRAAF” IN HET LAATST DER ZEVENTIENDE EEUW, DOOR A. W. FRANCKEN.	BLZ. 201
DE GROOTSCHEN LAAN, DOOR TINE COOL.	„ 201
DE VOORJAARSBLOEMENTENTONSTELLING TE HEEMSTEDEN, DOOR I. JOH. W. DE VRIES, GEÏLL. BLZ. 202—203	
DE ANTIPODEN, EEN VERHAAL UIT HET PRAGER GHETTO (7), DOOR S. KOHN, VERTALER: A. H. K. MILO	BLZ. 203
NEGERS ALS METSELAARS, ILLUSTRATIE	„ 204
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE ANGST, DIE DOODT

17)

door A. M. CHISHOLM.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

ZIJ kreeg geen antwoord, zij draaide de kruk om, trad binnen en streek een lucifer aan. De kamer was ledig, het bed zooals zij het 's morgens had opgemaakt. Zij keerde terug naar haar eigen kamer en stak de lamp aan. Tien minuten lezen zou haar misschien wel weer in slaap brengen. Toevallig keek zij naar de toilettafel. De borstel lag daar zooals zij hem had neergelegd, maar het papiertje eronder was verdwenen. Zij kon haar eigen oogen niet gelooven en tilde den schuier op. Niets. „Ik heb het hier neergelegd — ik weet het zeker”, dacht zij. ☼ Een ding was heel zeker — de schuilplaats in den put was niet langer veilig. De juweelen moesten er dadelijk uitgenomen worden. Trench en de anderen moesten verwittigd worden en hierin lag juist de moeilijkheid. Want het was nog heel vroeg in den nacht, haar broer was afwezig; de oude Donahue zou alles verklappen als zij hem zulk een boodschap opdroeg, en de oude keukenmeid was buiten kwestie. Haar besluit werd onmiddellijk genomen. Onder de gegeven omstandigheden stond er niets anders op dan dat zij zelf ging, en wel onmiddellijk. ☼ Zij kleepte zich snel aan, en sloop zacht naar beneden. De deur was niet op het nachtslot, maar dat zei haar niets, want dat had waarschijnlijk Ken zoo gelaten. Zij stapte de deur uit in den donkeren nacht. Zij vermeed den hoofdweg en sloeg het oude voetpad in, waarvan zij elken voetstap kende. Zonder ongeval kwam zij op de open plek en zag de zwarte, plumpe lijnen van het huisje. Er was geen licht, maar dat was te verwachten. Op dat uur zou iedereen in bed zijn. Zij kwam bij den put en bleef een oogenblik stilstaan, overwegend of zij

zelf er in zou afdalen en de juweelen naar een veiliger plaats brengen. Maar hoewel zij moed genoeg had, schrikte zij terug voor de steile afdaling in de donkere schacht. Bovendien had zij geen licht en zonder licht kon zij de plek niet vinden. Neen, het eenige wat zij kon doen, was de bewoners van het huis te wekken. ☼ Zij ging achter het huis om naar de voordeur. Er was geen bel. Zij klopte eerst zacht en toen wat harder, maar er kwam geen antwoord. Zij luisterde. Geen geluid. Zij trachtte de deur te openen, die was gesloten. Zij klopte nogmaals, maar zonder resultaat. „Goede hemel,” dacht ze, „is het mogelijk dat zij allemaal uit zijn?” Zij dacht snel na. Het was best mogelijk dat allen vaste slapers waren. Zij wist waar Jerry sliep. Den hoek van het huis omslaande, stond zij voor het raam van zijn slaapkamer. Het was gedeeltelijk open. „Mr. Ronan!” riep zij zacht. „Mr. Ronan!” Geen antwoord. ☼ Een oogenblik aarzelde zij. Toen schoof zij met gloeiende wangen en bevende handen de jalouzie geheel omhoog en stapte over de vensterpost. Onmiddellijk stiet zij tegen een tafel bestrooid met papieren. Haar vingers vonden een pijp. Daar waren zeker ook de lucifers. Zij vond ze ook, een bijna vol doosje. Zij streek er een aan. Het bed was ledig. De deur was open. Bij het licht van een tweede lucifer bereikte zij de huiskamer. Daar was niemand. Successievelijk keek zij in de kamers van Trench en Mallet. Het was zeker dat er zich niemand bevond. Toen ging zij naar het kleine keukentje, dat uitzicht gaf op den put. Terwijl zij daar hulpeloos stond, scheen een schaduw zich uit het duister los te maken en voort te bewegen. Naar buiten starend, nauwelijks ademhalend, kon zij de gestalte van een man onderscheiden. Hij stond in luisterende houding met zijn gezicht naar het huis gekeerd. Een lange minuut bleef hij onbewegelijk. Zij wist dat zij zelf in de onverlichte kamer onzichtbaar was, maar niettemin ging zij enige stappen opzij. Wie was hij? Het kon niet Ronan, of Trench of Mallet zijn. Als haar veronderstelling omtrent het verdwijnen van het papier juist was, moest het de man zijn, voor wien Boyle zoo bang was geweest en die nu in het volle bezit van het geheim der juweelen was. ☼ Blijkbaar voldaan door zijn inspectie van het huis, keerde hij zich naar den put. Een kleine lichtkring werd op de omringing van den put geworpen. Hij deed een onderzoek met een zaklantaarn. Hij scheen over den rand van den put te leunen en keek naar beneden. Zij verbeeldde zich dat hij de planken van het deksel oplichtte, evenals Jerry dit had gedaan. Een oogenblik wierp de lantaarn een lichtschijnsel omhoog; toen verdwenen de man en het licht. Hij was in den put afgedaald. ☼ Moira stond stil met gebalde vuisten. Argwaan was nu zekerheid geworden. Binnen enkele oogenblikken zou de schat buiten elks bereik zijn, tenzij zij iets deed. De juweelen waren van haar. Zij beteekenden vrijheid, een heerlijk leven. Zij kon ze eenvoudig niet opgeven. Zij wist, dat Jerry een revolver bezat, een goed bruikbaar oud model, waarmee hij nu en dan in een verloren uurtje schietoefeningen hield. Als zij ze kon vinden . . . Zij stak de lamp aan. ☼ Eensklaps uitte zij een kreet. In een hoek stond Boyle's oud ganzenroer. Zij sprong op het wapen toe en zag dat het geladen was. Zij stak een lantaarn op, draaide de lamp uit, ontgrendelde de keukendeur en sloop voorzichtig naar den put. Zij zette den lantaarn neer en keek over den rand van den put. Halverwege de ladder stond de man, in zijn eene hand den lantaarn, terwijl hij met de andere de deur van de bergplaats oplichtte. Hij uitte een kreet van voldoening. ☼ Moira's gedachten vlogen bliksemsnel door haar hoofd. Hij zou naar boven komen en dan was het kritieke moment aangebroken. Zij had geen vast plan gevormd. Zij wist dat zij, zelfs om haar juweelen te redden, den man niet zou doodschieten. Anderzijds kon zij niet weten of zij al of niet het zou doen. Zich over den rand heenbuigend, riep zij met duidelijke stem: „Blijf van dat kistje af!” Uit den put klonk een scherp gesis. Het licht ging uit. Doodsche stilte volgde. Zij ging voort: „Ik weet wat je doet. Blijf waar je bent. Als je tracht naar boven te komen schiet ik je dood. Begrijp je mij goed?” Stilte. ☼ Zij wachtte en luisterde gespannen naar eenige beweging. Na vijf minuten hoorde zij het krassen van een schoen over een sport van de ladder. Onmiddellijk schoof zij de loop van het geweer over den rand, en mikkend op den oude geweer ging af met donderend geraas en trof haar schouder als de slag van een voorhamer. Verstikkende rook steeg op en stukken van den muur rolden naar beneden.

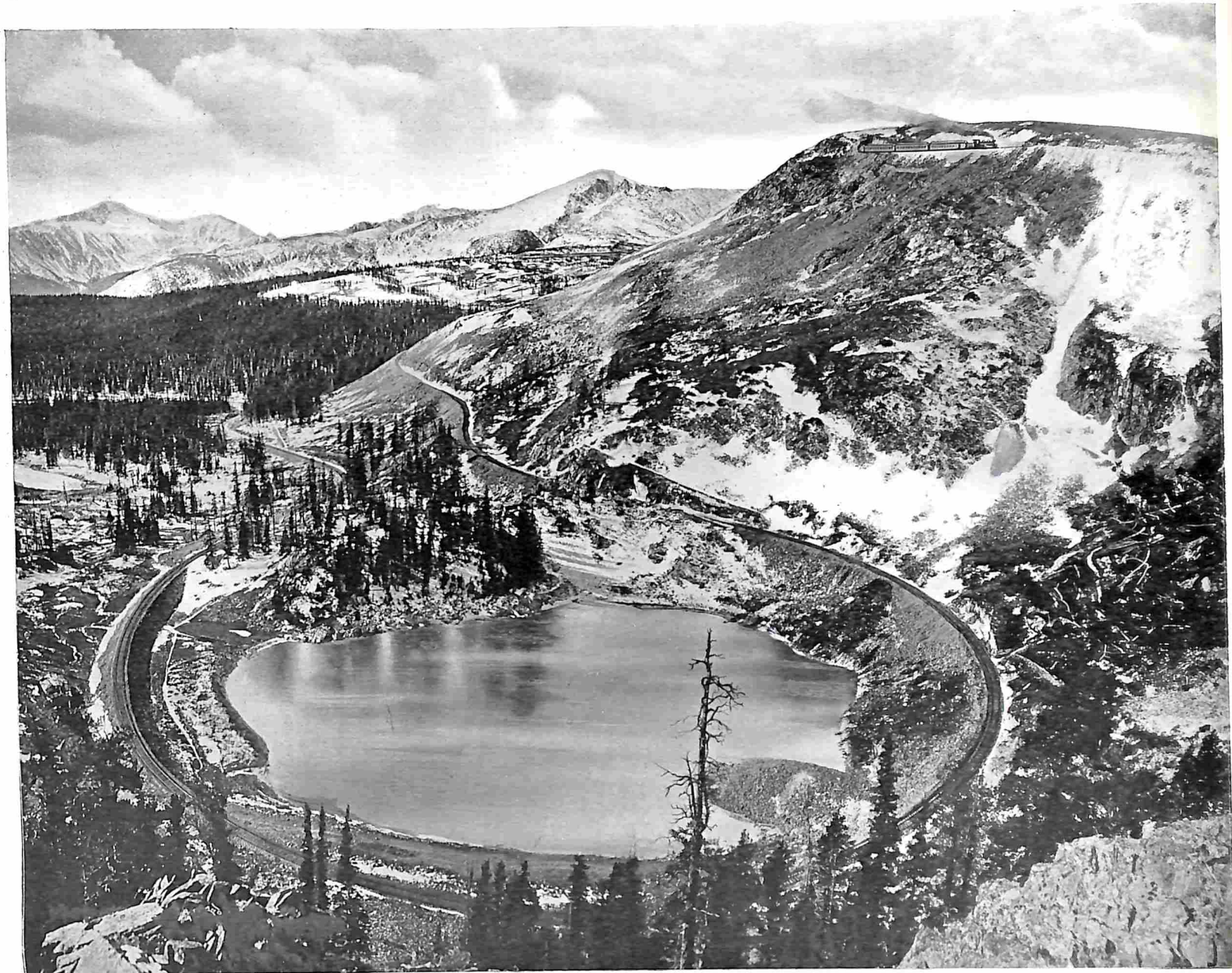
„Ga terug!” riep zij uit. „Ik waarschuw je niet nogmaals!” Terwijl zij sprak werd de loop van het geweer door een ongeziene hand gegrepen. Wanhopig hield zij de kolf omvat, maar haar krachten waren onvoldoende. Gaandeweg werd haar greep lossen. Door toeval raakte zij den haan aan. Met een knal en een ruk ontsnapte het wapen aan haar handen, Wanhopig waggelde zij achteruit. ☒ Terwijl zij dit deed, hoorde zij een vloek, een kreet, gevolgd door een val en het plassen van een zwaar lichaam. En toen was het weer stil. ☒ Met wijd geopende oogen staarde zij naar den put. Niemand verscheen. Zij sprong naar voren en keek neer in de diepe duisternis. „O!” riep zij vol afschuw. Zij betwijfelde geen oogenblik dat zij den man had doodgeschoten. Een seconde bleef zij als versteend staan. Als hij niet al dood was, zou hij verdrinken in het koude, zwarte water beneden. Kon zij iets doen om hem te helpen? ☒ Haar blik viel op de windas. Zij greep den slinger en liet den emmer zakken tot het touw bijna was afgeloopen. „Grijp het touw!” riep zij uit. „Kan je mij hooren?” Er klonk geen verstaanbaar antwoord, maar uit het duister kwam een gekreun en een half verstikt geluid. Het scheen haar toe dat de man, leelijk gewond of versuft door den val, bezig was te verdrinken. ☒ Onmiddellijk nam zij een besluit. Zij stak haar arm door het hengsel van den lantaarn, zoodat haar beide handen vrij bleven, stapte over den rand van den put, vond de ladder en begon naar beneden te klimmen. Hoewel minder dan dertig voet, scheen de afstand haar eindeloos toe, zoo lang als de schacht van een diepe mijn. Met haar lantaarn zwaaiend, zag zij het pikzwarte water dicht bij haar voeten. Daarin lag een donkere half ondergedompelde gestalte, die zich met één hand aan de onderste sport vasthield. Terwijl zij nog een stap naar beneden deed, lieten de vastgeklemden vingers los en het lichaam gleed verder het water in. Snel greep zij toe met haar rechterhand. Terwijl zij dit deed, gleed het hengsel van den emmer over haar pols. Het licht verdween met een gesis en het kraken van versplinterd glas in het water. In het duister onder op de ladder staande, greep zij een arm. Zij trok zoo hard zij kon. Het lichaam was zwaar en bewegingloos. Het was onmogelijk het lang zoo vast te houden. Zij liep nog verder de ladder af, tot het water tot aan haar midden kwam. In deze houding was zij nog juist in staat het hoofd en de schouders van den man boven water te houden. Tot haar groote verlichting was de man niet dood. Hij was bewusteloos en haalde rochelend adem. ☒ Gaandeweg werd zijn lichaam een last en toen een verpletterend gewicht. De drukking op haar linkerarm, die de sport van de ladder omkleemde, werd bijna ondragelijk. Het koude water verkleumde haar beenen. Maar vastberaden bleef zij in die houding volharden, tot zij begreep dat zij binnen korten tijd den man moest loslaten. Boven haar hoofd begon het lichter te worden. De dageraad brak aan. Zij besloot tot het laatste moment vol te houden, genoeg kracht overhoudend om de ladder op te klimmen. Meer kon zij niet doen. Juist toen zij tot dit besluit was gekomen, meende zij het geluid van stemmen te hooren. Zij schreeuwde met alle kracht van haar longen. Een oogenblik later leunden een hoofd en schouders over den rand van den put. „Hallo! Wie voor den drommel is hier beneden?” riep een stem die zij herkende.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

☒ „Eerste tooneel, derde acte, het hol der smokkelaars,” zei Jerry. „De gevangenen zijn wanhopig, loopen heen en weer, met gebogen hoofden, slepende voeten. Plotseling roept eerlijke John Mallet, de man met het leeuwenhart uit, terwijl hij zijn hand tegen zijn voorhoofd slaat: „Stommeling! Ezel, die ik ben! Toch zullen de schurken verslagen worden! Edele, jonge Sir Gerald —” „Het is mogelijk dat jij een menselijke zonnestraal bent, Jerry,” zei Mallet, hem in de rede vallend, „maar toch zou je beter doen een lucifer aan te strijken tot wij zien hoe wij eraan toe zijn.” Jerry gehoorzaamde en keek rond in het tijdelijke lichtschijnsel. „Een aardappelkelder! Hij denkt zeker dat wij pootaardappelen zijn. Zeg, jongens, zouden wij die deur niet kunnen opentrappen?” „Als wij het niet kunnen, kan niemand het,” zei Mallet vol zelfvertrouwen. „Laten wij het in elk geval probeeren. Alles klaar? Vooruit dan maar.” Hun forsche lichamen duwden tegen het hout maar dit week niet. Telkens weer schoten zij met alle kracht ertegen aan, maar het eenige resultaat was dat zij pijnlijke schouders kregen. „Mijn plannen loopen gevaar geheel te mislukken,” merkte Trench op.

„Als ik mij niet erg vergis, was de boot die ons op de baai passeerde, een gouvernementsbarkas. Ik verwachtte het niet voor morgen of overmorgen. Connors zou het hier brengen. De *Banshee* zou op haar terugtocht gepakt worden en op haar lading zou beslag worden gelegd. Nu vrees ik dat zij geen terugreis zal maken. Beaumont, de Brennans en de anderen zullen ontsnappen. En dat alles doordat ik de mogelijkheid van zoo'n ellendigen hond over het hoofd heb gezien!” „Beaumont is de hoofdman, nietwaar?” vroeg Mallet. „Dat schijnt wel zoo. . . .” ☒ In de stilte, die thans volgde, klonk een zacht kloppen op de deur. „Kom binnen!” zei Jerry. „Geen complimenten, wie je ook zijt.” „Ik ben het — Ken Arran. Bent u het, Mr. Ronan?” „Ja. Pas op dat de Brennans je niet zien, mijn jongen!” „O, dat is in orde. Ik heb de kano aan den anderen kant van het eiland. Ik kom dadelijk terug. Wacht!” „Wachten?” herhaalde Jerry. „O ja, liefelijke jongeling, wij zullen wachten. Tot de avond aanbreekt. Zeer zeker. Wachten is het eenige, waarmee wij je van dienst kunnen zijn.” ☒ Na vijf minuten keerde Ken terug. Zij hoorden hem den afsluitboom neerlaten. De grendel sloeg tegen het ijzer. Men hoorde hout splinteren en afknappen. De deur vloog naar buiten toe open onder den druk van Mallets schouder. „Ik moest een koevoet uit het huis stelen,” hijgde de jonge Arran. „Nu moeten wij zoo gauw mogelijk er van door gaan. Volgt mij!” Hij ging ze voor over het eiland, zoo zeker van zijn weg als een jonge geit, en zij volgden hem zoo snel zij konden. Op het strand lag niet één kano, maar twee. „He,” zei Jerry verrast, „dat is onze kano, of liever, het is jouw kano, Ken. Wij hebben ze zonder permissie weggenomen.” „Dat weet ik,” knikte Ken. „Ik zag je ze wegemen. Wist niet wie het was. Ik stapte dus in mijn eigen klein schuitje en volgde jelui op de baai. Ik heb het gevecht gezien. Jongens, dat was heerlijk! Toen ze nu met jelui over het eiland gingen, vond ik je kano en bracht ze hierheen. Ik sloop het huis binnen en toen jelui daar niet waart, dacht ik natuurlijk aan den aardappelkelder.” „Kranig van je, mijn zoon!” riep Mallet uit. „Wij zijn je millioen maal verplicht. Je bent een kranige koelbloedige jongen.” ☒ Ken bloosde in de duisternis. Zulk een lof van den grooten dokter deed zijn hart goed. „O, dat is in orde,” zei hij verlegen. En tot Jerry voegde hij erbij: „Wist u dat het Paddy was, die uw kleeren vond toen u aan het zwemmen was?” „Nee, dat wist ik niet,” antwoordde Jerry. „Paddy, zoo? En waarom nam hij ze weg? En als hij ze wegnam, hoe kwamen ze dan terug?” „Ik heb ze teruggebracht,” antwoordde Ken. „Hij heeft ze weggenomen om de zakken door te snuffelen en te zien wie u was. De ouwe dacht dat u een detective of zoiets was. Ik geloof dat Paddy het een aardige grap vond. Hij bleef er bij tot u was heengegaan. Ik bleef hem al dien tijd in het bosch bespieden. Toen hij wegging, heb ik de kleeren meegenomen en ze bij u gebracht. Ik wist daardoor natuurlijk dat u het spook was, dat de oude Tim zag en ik volgde de sporen van uw bloote voeten tot zij het pad naar het huisje insloegen. Ik legde toen de kleeren bij de deur neer en liep weg.” „Dat is dus een nieuwe verplichting, die ik aan je heb,” zei Jerry. „Dank je wel, beste kerel. Tot wederdienst bereid. Het zou mij niet verbazen als je heel wat van die Brennans wist?” „Van hun smokkelen, bedoelt u?” zei de knaap. „Dat weet ik, maar dat was mijn zaak niet. Nu moeten wij heengaan. Laat ik mijn vanglijn over uw achterbank slaan. Ik kan u anders niet bijhouden.” Tegenover Arrandale lieten zij Ken los en gingen met de groote kano verder. Met den dageraad was de wind opgestoken. Grijs wolken zweefden laag neerhangend langs den hemel. ☒ Bij hun woonplaats aangekomen, stapten zij pijnlijk en met moeite aan wal. Trench wilde dadelijk in het barkas gaan om Connors te zoeken. „Best, ik ga mee,” zei Jerry. „Maar eerst moet ik wat eten en drinken hebben, om nog niet te spreken van een trui en een oliejas. Die wind is zoo koud als in October. Een half uur zal geen verschil maken. Je rilt zelf als een verkleumde hond.” ☒ Zoodra zij het huis bereikten, stak Mallet de in de kachel gereed gelegde papieren in brand. De lekkere warmte vervulde de kamer. Jerry zocht in de keuken naar eten — en „drinkens” waren. Een oogenblik later kwam hij weer aanrennen en keek scherp naar een hoek. „Jongens,” riep hij uit, „de achterdeur is open en Boyles oud geweer is verdwenen. Er is iemand hier geweest.” Mallets vloek dreunde door de stilte. „De juweelen!” riep Jerry uit.

(Wordt vervolgd).

HET AMERIKAANSCH ROTSGEBERGTE. YANKEE DOODLE LAKE.

HET AMERIKAANSCH ROTSGEBERGTE.

HET Amerikaansche Rotsgebergte, welks toppen zich zoowel in de Vereenigde Staten als in Canada verheffen, behoort tot de schoonste gebergten der aarde en biedt een verscheidenheid van overweldigend natuurschoon, welke men zelfs in het bergland bij uitnemendheid: Zwitserland, niet aantreft. ☒ Van den Staat Colorado (waaromtrent men reeds het een en ander in dit blad heeft kunnen lezen) gelegen tusschen 37° en 41° N.B. en 25° en 32° W.L. van Washington, wordt twee derde gedeelte bedekt door het Rotsgebergte; niet ten onrechte heet Colorado dan ook „Amerikaansch Zwitserland”. Eén verschil van betekenis is er echter: de bergen zijn over het algemeen hooger en de stations der spoorwegen liggen op een aanmerkelijke hoogte; één ligt er bijv. op 2500 Meter. Het hoogste punt van den St. Gotthardspoorweg in Zwitserland ligt op ± 1200 Meter. De lucht in Colorado is buitengewoon zuiver, zoodat men de bergtoppen op zeer grooten afstand kan waarnemen. Denver in Colorado is het centrum voor uitstapjes; van deze stad uit, bijgenaamd „het Amerikaansch Parijs,” bereikt men 12 National Parks en 32 National Monuments. In de omgeving van Denver bevindt zich o.a. het Denver Mountain Park; op de afbeelding op bladz. 197 foto ziet men welk een schitterend vergezicht de hoogten bieden. ☒ Een zeer eigenaardig gevormde rots is „The Holy City.” Inderdaad herinneren de vele uitstekende rotspunten wel eenigszins aan opgedolven overblijfselen van een oude stad. De Chimney-Rock, afgebeeld op bladz. 198, draagt zijn naam ook niet ten onrechte. Het blijft een raadsel, hoe deze rots ontstaan is; doch in elk geval hebben wij hier één der merkwaardigste rots-formaties van het Amerikaansche Continent voor ons. ☒ Een gebied, vermaard in de geheele wereld, is de „Garden of the Gods”.

Het schijnt, of de natuur hier heeft willen toonen tot welke vreemdsoortige scheppingen in gesteente zij in staat is; daarenboven hebben al deze hoog oprijzende punten en pieken een eigenaardige roode kleur. In de verte ziet men van hieruit den besneeuwden top van den Pike's Peak, zoo genoemd naar een zekeren Majoor Pike, welke in het begin der vorige eeuw deze streken verkende. Deze Pike's Peak is nagenoeg even hoog (4313 M.) als de Monte Rosa bij Zermatt. ☒ Over het algemeen heeft men bij den aanleg der spoorwegen door het Rotsgebergte het systeem gevolgd, van zoo weinig mogelijk tunnels te boren en den spoorweg desnoods in allerlei bochten door het gebergte heen te voeren. Op de afbeelding hierboven ziet men het Yankee Doodle Lake, een der fraaiste punten van de reis door Colorado, in de nabijheid van Corona; men ziet hoe de rails langzaam naar boven voeren. ☒ Dat de geweldige energie, in de bergstroomen en watervallen opgehoopt, voor een gedeelte door den mensch gebruikt wordt, moge blijken uit de afbeelding van den Shoshone Dam; hier is een kunstmatig meer gevormd; rechts op de afbeelding op blz. 199 ziet men het water, nadat het de turbines in beweging heeft gebracht, met een woedend geweld naar beneden storten. F. S. BOSMAN.

Ontvangen boeken.

☒ Wij ontvingen van den schrijver de brochure: „Beknopte omschrijving van eenige reddingsmiddelen voor drenkelingen” door A. J. Meyerink, voorzitter van de pers- en propagandacommissie van den Nederlandschen bond tot het redden van drenkelingen.

De Stoomvaart-Maatschappij „Zeeland” te Vlissingen zond ons hare uitgave: „Met de Stoomvaart-Maatschappij „Zeeland” naar Folkestone en het Zuiden van Engeland.”

Op het eiland Vancouver.

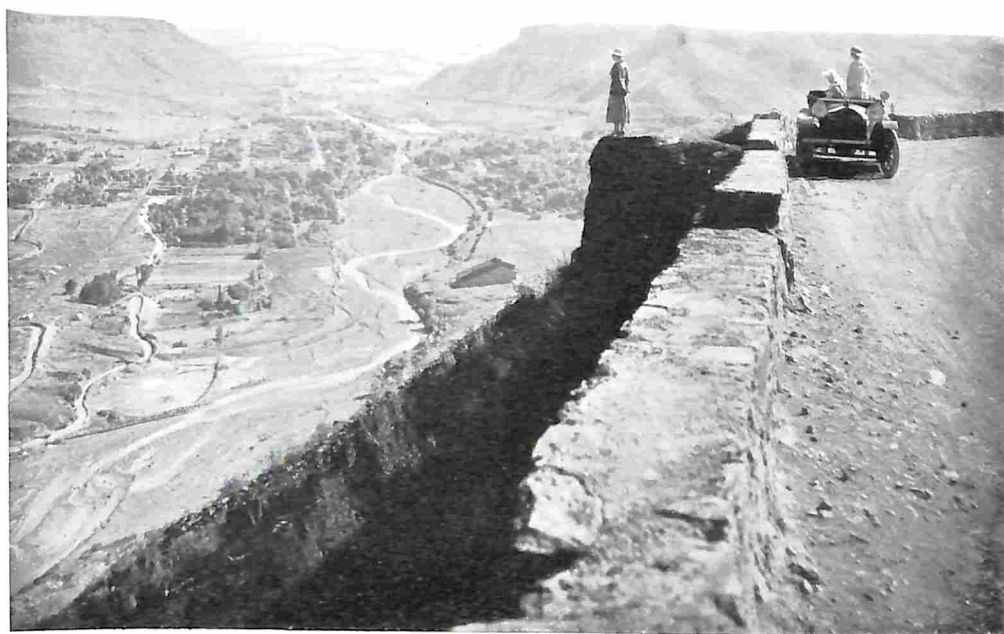
ZOO WAS HIJ. (Slot).

„EINDELIJK had ik van mijn passagiers alles afgeplukt wat ze aan klinkende munt hadden, en daar er niets meer te verdienen viel, konden we even goed dadelijk vertrekken — vooral daar er nevel hing. De wind was frisch, en het duurde niet heel veel uren, of we waren op Amerikaansch grondgebied en in de bocht, die naar Seattle voert — daar, waar die vervloekte tolkruiser zich bevindt. Maar het ging prachtig, en de Chineezen waren al begonnen al hun rommeltje bij elkaar te pakken om klaar te zijn om op de kade te springen, zoodra we aanlegden. Alles stond er zoo goed voor, en mijn passagiers waren mijn bevel om stil te zijn geheel en al vergeten, zij roerden hun snater en verheugden er zich als kinderen op om in Amerika binnen te komen, dat land, dat voor hen groote rijkdommen beteevende — het praatje van de geliefde zuster was vergeten. Maar plotseling zie ik een lichte plek recht voor ons uit. „Drommels,” dacht ik, „zal het nu opklaren?” — Maar nauwelijks had ik dat gedacht, of de nevel trok op, de zon scheen — en warempel, daar lag de tolkruiser voor anker, niet ver weg. ☼ O jé, wat werden de Chineezen stil — zij liepen eerst rond, heelemaal in de war, en toen verdwenen ze, kropen in alle mogelijke gaten aan boord — precies als ratten, als ze een hond in de buurt zien. En dat was gunstig voor de „Trust”, die zag er nu volkomen betrouwbaar uit, leek precies wat ze moest lijken, een kalme vrachtboot, die haar werk doet. Het leek, alsof het goed zou gaan, en ik begon al overmoedig te worden en dacht, dat de kruiser zich had laten beetnemen, want hij lag nog voor anker — het was middag en alles was stil aan boord. ☼ Maar plotseling klonk een fel gefluit over het water, een paar seinvlaggen werden opgeschen, en ik behoefde niet eens daarnaar te kijken, ik wist met volkomen zekerheid, dat ze beteekenden: „Kom aan boord, en laat ons je papieren zien.” „Papieren” — grinnikte Larsen en schonk zijn glas vol — „ha, ha, papieren, hij dacht warempel, dat ik papieren had met *die* lading aan boord — neen, mijn fijne vriend, ik kan je missen,” en ik legde het roer om en probeerde er van door te gaan zoo handig ik kon. Een oorverdoovend gefluit aan boord van den kruiser, en druk, dat ze het hadden, de stoomsloop te water — een heele troep marine-soldaten er in, en ons achterna. ☼ „Ja,” zei hij en keek mij aan — „wat zou u nu in mijn plaats gedaan hebben?” — en toen ik alleen mijn schouders optrok en geen antwoord gaf, ging Larsen voort: „ja, ziet u, iets moest er gedaan worden, die ellendige boot kwam ons achterna puffen, precies als een asthmatisch oud wijf. Zij wilden heel graag met mij praten, want we hadden nog een paar oude rekeningen te vereffenen, maar ik wilde maar noode betalen. En nu deze met die Chineezen — het was ook niet in orde — er staat in de wet — die ken ik namelijk” — lichtte hij mij in — „dat iemand, die een Chinees over de grens helpt, vijf jaar tuchthuisstraf krijgt — en dus kan u zelf uitrekenen, ik had er vijftig — voor ieder vijf jaar — alsjeblijft! — daar kon ik gratis kost en inwoning voor krijgen voor een jaar of wat! Ik begon met een zekere snelheid over het geval na te denken — en steeds kwam dat monster steunend en hijgend me achterna. Er stond een gegalonneerde hooge piet achter in de boot en hij riep door eenscheepsroeper, die net zoo groot was als hij zelf, tegen mij: „draai bij, of ik schiet,” — maar ik hield mijn eigen koers, en de „Trust” ging er met volle zeilen van door, het was me te doen om die drommelsche nevelbank te bereiken, die maar steeds verder wegtrok. ☼ Maar de boot kwam dichterbij — nu moest er iets gedaan worden — en plotseling schoten mij de Chineezen in de gedachte. Zij hadden er immers voor betaald om in Amerika te komen, en in Amerika zouden ze ook komen — want, voegde hij er bij, ik zal u zeggen, ik ben een eerlijk man en houd mijn woord, daarmee komt men het verst; ik vloog dus naar het dichtstbijzijnde gat, waar een van angst bevende Chinees in zat, stak mijn hand

IN HET AMERIKAANSCH E ROTSGBERGTE.

er in, had een staart beet en trok mijnheer voor den dag — en ik naar de reeling, hupla, er uit, en plons. daar lag hij in het water te gillen en te schreeuwen. ☼ Ach,” zei Larsen, „het was jammer, dat u er niet bij was — wat een gezicht! — en zijn oogen glinsterden van pret — u zou u een ongeluk gelachen hebben als u hem daarbeneden in het water had zien liggen schreeuwen als een mager varken, en als er dan een golf tegen hem aansloeg, dan spartelde hij, blies en snoof hij, sloeg met zijn armen, en zijn oogen stonden strak in zijn hoofd, en als hij eindelijk weer lucht kreeg, dan gilte hij nog harder — ja, dat was leuk!” ☼ „En verbeeld u — ging Mister Larsen voort — wat een idioten, die daar in die boot waren. Inplaats van den Chinees daar te laten liggen, dat zou toch ieder verstandig mensch gedaan hebben — hielden ze stil, vischten hem op, klopten hem op zijn maag om het water uit hem te krijgen, en toen weer ons achterna, even hijgend en steunend, en brullend als een troep wilde Indianen. Maar nu was ik er

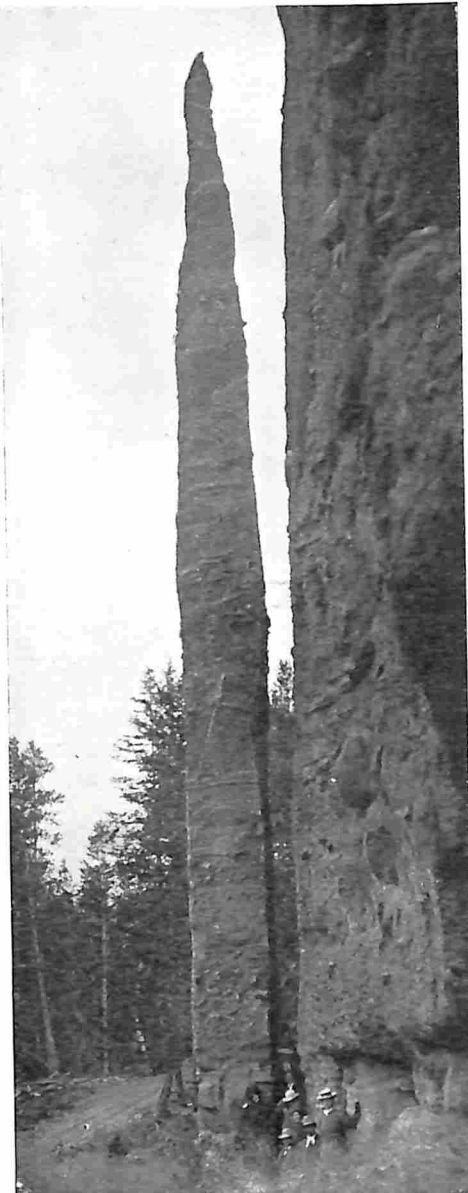
HET AMERIKAANSCH E ROTSGBERGTE.
DENVER MOUNTAIN PARK.

achter, wat ik moest doen. — „Pst, stuurman!” riep ik, „hier met een Chinees!” — en hij grinnikte bij de gedachte aan den stuurman, die het dek af kwam en een schreeuwende Chinees voortleurde, die dacht, dat hij sterven moest. „En u moest eens gezien hebben, hoe de bemanning aan den slag ging, zij vonden het een eenig pretje. Zij vingden Chineezers, trokken ze mee en smeten ze overboord, een, en twee en drie tegelijk. En een gegil, en een geschreeuw — en de stoomsloep had het even druk als wij — zij vischten de Chineezers even hard op als wij ze overboord gooiden. ☼ Langzamerhand werd hun boot zoo vol met halfverdrongen en schreeuwende Chineezers, dat er bijna geen plaats meer was voor de bemanning, en de goudgegalonneerde sinjeur riep me toe: „Wacht een tijdje, ik kom gauw terug,” — en hij draaide zich om en stoomde weg, fuut, fuut — zei Larsen en leschte zijn dorst. Maar zoo'n idioot, hij wou, dat ik op hem zou wachten — neen, ik had wel wat anders te doen — die vervloekte nevelbank dan ook, die was altijd nog even ver weg. ☼ Toen kwam de sloep op zij van de „Thetis”, en u kan gelooven, dat ik ze met mijn kijker in het oog hield en ik had er plezier in, want de commandant zelf stond bij de valreep om de Chineezers te ontvangen. — Hij feliciteerde ze misschien met hun aankomst op Amerikaansch grondgebied — want daar waren ze inderdaad, lichtte hij toe, en ze konden er niet meer uitgegoid worden, want ze waren zelfs in Amerikaansch vaarwater opgevischt — ja, dat was allemaal goed genoeg in orde, ik had me als een man van eer aan mijn contract gehouden en had de slaven in Amerika afgeleverd. ☼ Maar nu bedacht de „Thetis,” dat ze met alle geweld toch met mij wou spreken — het anker dus gelicht en ons achterna. De rook pufte uit den schoorsteen, ze sneed door het water en liep haar twaalf knopen tegen ik mijn vijf, maar ik had nog een twintig Chineezers aan boord, en daar die allen in het kleine ruim bijeengepakt zaten, wisten we waar ze te vinden waren en we behoefden dus geen tijd te verspilen met ze te vangen. Ik wachtte, totdat de „Thetis” goed op gang gekomen was — en toen wierpen we haar weer een schreeuwende, brullende Chinees in den muil. Zij moesten stoppen en hem opvisschen, als ze hem niet voor hun oogen wilden zien verdrinken, en ze waren woedend — de kapitein liep als een wild dier op de brug heen en weer, en toen begonnen ze mij te beschieten met een speelgoedkanon. „Poef” — zei ik, en de kogel sloeg in het water, een heel eind van ons af — ja, het waren fraaie schutters, en telkens als de schuit weer vaart had, dan: „geef op een Chinees”, een man pakt hem bij zijn hoofd en een bij zijn beenen, en dan — een — twee — drie — over de reeling met hem. ☼ Ik begon nu rustig te worden, want ik was niet ver meer van de grens, en als ik daar maar over was, dan konden ze mij niets doen zonder in oorlog te komen met Canada, en ik wist wel, dat ze dat niet zouden risqueren voor een paar Chineezers. Maar ik had ook nog genoeg voorraad om het monster tevreden te stellen, er zaten nog Chineezers in het ruim te schreeuwen. Toen ik zoo ongeveer bij de territoriale grens kwam, had ik er nog vijf aan boord, en daar ik immers beloofd had ze in Amerika af te leveren, zouden ze ook in Amerika afgeleverd worden. De kruiser belette mij echter aan land te komen, het beste wat ik dus toen voor mijn passagiers kon doen, was ze in het water af te leveren aan den goudgegalonneerden sinjeur en hem voor de rest te laten zorgen. Even voor ik de grens overging, gooide ik ze alle vijf tegelijk over boord — dan konden ze elkaar gezelschap houden, totdat ze opgevischt werden. ☼ Vier er van vielen binnen de grens, daar ben ik zeker van, maar de laatste — ja, het spijt me wel, dat ik mijn contract wat hem betreft niet

geheel en al ben nagekomen — ik geloof wel, dat hij over de grens in het water neerkwam — en de tolkruiser had hem dus kunnen laten liggen — dat zou ik in zijn plaats gedaan hebben —” voegde hij er aan toe. ☼ „Maar ik ontkwam en verhebben —” maakte mij eenigen tijd met voor den neus van dat afschuwe-lijke tolschip heen en weer te varen — maar in Canadeesch vaarwater, waar hij mij niets kon doen, en toen we een tijdlang elkaar hadden aangehaapt — wendde hij om en zette koers in de richting van Seattle. Zoo'n vlegel toch, nu herinner ik mij, dat hij zijn vlag niet liet zakken in Victoria B.C., waar ik eenige afscheidgroet. ☼ Zoo kwam ik in een Seattlesche courant, dat een paar dagen later las ik in een Seattlesche courant, dat de „Thetis” aangekomen was met vijftig Chineezers, die in Amerikaansch vaarwater opgevischt waren. De kapitein had een heele boel last gehad — want nu was hij het eigenlijk,

die de Chineezers in Amerika binnengesmokkeld had, want als de tol niet betaald was bij het binnenkomen in Amerika, dus toen ze aan boord van den tolkruiser kwamen, dan konden ze later niets meer op hen verhalen. ☼ Het bleek voor mij trouwens een veel betere zaak dan ik verwacht had,” verklaarde Larsen mij, „want ik had vergeten tegelijk met de Chineezers hun boeltje over boord te gooien, en toen ik dat onderzocht, bleek het, dat de kerels mij bedrogen hadden, toen ze zeiden, dat ze geen geld meer hadden om eten te koopen, want ik vond nog geld, veel geld zelfs, en daar het onbeheerd goed was aan boord van mijn schip, vond ik, dat het mij toekwam. Ja, zei Larsen, het was een schitterend zaakje Chineezers in Amerika binnen te smokkelen. Maar nu is het uit,” zuchtte hij, „zij passen goed op, daar ginder, en kan u nu niet begrijpen, dat ik die tolkruiser, die zooveel praats heeft, haat, omdat ze me die goede kans benomen heeft?” ☼ „Waar het geld gebleven is?” zei Mister Larsen in antwoord op een vraag van mij, die in mijn gedachten aan het rekenen was geweest, „ja, — de bemanning moest haar portie hebben — men doet nu eenmaal aan zulke zaakjes niet mee zoo maar voor zijn gezondheid — en het geld, dat ik kreeg, dat is weg — de hemel mag weten waar het gebleven is!” — „Het is weg,” zei hij weer, „kijkt u maar!” en met een bedrukt gezicht stak hij zijn beide handen in zijn broekzakken — haalde ze er weer uit — en tusschen duim en wijsvinger van iedere hand hield hij de punt van een zak; hij trok ze heelemaal naar buiten — een klein muntstuk rollema uit den eenen, en een rolletje pruimtabak uit den anderen zak. „Meer heb ik niet,” zei gentleman Larsen, „en — daarom kom ik bij u voor een glaasje whisky — en ik kom misschien morgen wel terug.”

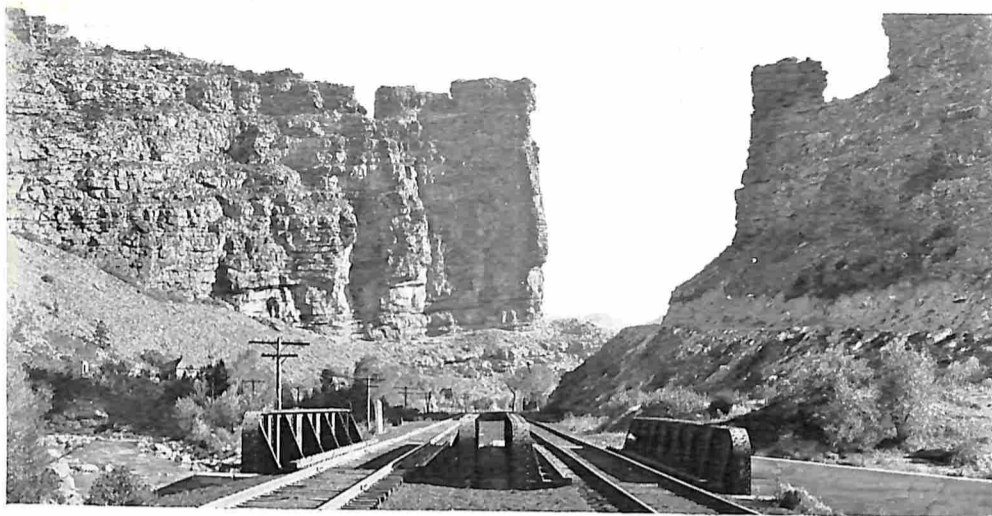
Naar het Deensch van E. J. NAR MIKKELSEN.

HET AMERIKAANSCH ROTSGEBERGTE.
CHIMNEY ROCK.

VOLKSGENEESKUNDE.

SEQUAH, de Amerikaan, was niet de eerste, die door suggestie met behulp van schetterende muziek tijdelijk rheumatische pijnen wist te verdrijven. Suggestie en hypnose werden reeds in lang vervlogen tijden door tooverpriesters als middelen ter genezing toegepast. De geneesheeren van onzen tijd zien er dan ook niet met minachting op neer. In 't algemeen heeft men veel te danken in dit opzicht aan de oudheid, en 't geen bij minder beschaafde stammen en volkeren ter genezing werd toegepast. Veel planten en kruiden waren bij hen bekend tot 't heelen van wonden, en 't verdrijven van inwendige en uitwendige lichaamssmarten. De oorspronkelijke bewoners van Zuid-Amerika wisten welk 'n uitstekend middel de kinabast was tot verdrijving van koorts. Ook de chirurgie was bij natuurvolken beter bekend dan men denken zou. En zoo is 't geen

HET AMERIKAANSCH E ROTS GEBERGTE.
CASTLE GATE, CANYON VAN DE PINE RIVER IN UTAH.

wonder, dat 't oude Drentenland z'n geneeskrachtige kruiden kende. Ze stonden in 't gulden boekje der overlevering. Heilig bij de Germaansche goden en van mystieke kracht bij de betoovering, verheugen zich vele nog in groote vereering. Hoe hoog staat bij de Drentsche moeders de bast van den vlierboom als geneesmiddel niet aangeschreven! Z'n witte schermbloemen, vermengd met camille, gelden als 'n uitstekend zweetmiddel bij verkoudheid. Geen wonder, want zeide men niet, dat 't kruishout des Heeren van hem vervaardigd was? Ook de jeneverstruik (*Juniperus communis*), die zooveel voorkomt als kleine piramiden met stekelvormige bladen op de Drentsche heiden, was 'n levenwekkende plant, 'n heerlijk godengeschenk. Geen beter middel om wonden te genezen kon men toepassen dan 't duizendblad (*Achillea Millefolium*), al behielp men zich ook wel met spinrag en slangenvel. Als bloedzuiverend en waterafdrijvend middel dienden in 't voorjaar de schors en de jonge loten van den berkenboom, den glad gestamde, waaruit door boring de berkenwijn wordt verkregen. Wie kende niet de hennep als verdoovingsmiddel, 't gebruik van de hoprank bij bloedarmoede en van zelf (*Salvia officinales*) bij zenuwongesteldheden! ☞ Moet men dit alles nu als goede munt opnemen? Wien rimpelt bij deze vraag 't gelaat niet tot 'n glimlach? Aan onze dokters om er 'n oordeel over uit te spreken. Dat de bezweringen en sympathetische geneeswijzen veel ongerijms bevatten, wie zal dit niet beamen? De genezing door bezwering had gewoonlijk plaats door middel van 'n versje. Zoo bond men de koorts af door den kouseband om 'n boom te binden, en zoo de koorts op dezen over te dragen, zoodat de zieke genas en de boom stierf. Daarbij sprak men o.a. deze tooverspreuk:

„Olde marolde, ik hebbe de kolde,
Ik hebbe ze noe, ik geve ze oe,
Ik bind ze hierneer,
Ik krieg ze niet meer.

Van de sympathetische geneesmiddelen noemen we de volgende: Men legge haar van den hond, waardoor men gebeten is, op de wonde. Bij jicht — die, naar men dacht, haar oorsprong in wormen had, geve men den patiënt 13 regenwormen met brandewijn in. 't Eten van roode bieten helpt tegen bloedspuwen, gemalen menschenbeenderen tegen beeneter, hondstong met z'n tongvormig blad tegen hondsdolheid. Rozen zijn 'n onfeilbaar middel tegen de huidziekte van dien naam. Wie weet, waarvoor — deze lijn volgende — onze rose en roode politieke partijen nog gebruikt kunnen worden, en mogelijk wordt 't gele gevaar uit 't Oosten nog geproklameerd als middel tegen geelzucht.

Twee heidensche tooverspreuken, voorkomende in 'n handschrift uit de 10e eeuw, worden hier om hun ouderdom nog vermeld. Er komen godennamen in voor van 'n wellicht Thuringischen stam. De eerste moest dienen om banden te slaken, de tweede om 'n verrekt been van 'n paard weer in 't lid te zetten. De woordelijke vertaling van de eerste is:

*Eens gingen zitten Idisen, gingen zitten hier en ginds,
Sommigen hechtten banden, sommigen hielden het heir op,
Sommigen plukten aan de boeien:
Ontspring aan de banden, ontvlucht den vijanden.*

De tweede luidt:

*Phol en Wodan voeren in 't hout
(reden in 't bosch),
Toen werd Balders veulen zijn voet verrekt,
Toen besprak het Sinthgunt, Sunna
haar zuster,
Toen besprak het Frija, Volla haar zuster:
Toen besprak het Wodan, gelijk hij wel kon.*

waarop dan de regels der eigenlijke bezwering volgen. ☞ De magische werking wordt in de tweede spreuk verbonden aan 't nazeggen van 'n eerst door 'n god gebruikte formule. (Uit dr. P. D. Chantepie de la Saussaye, *Gesch. van den godsd. der Germanen*).

H. HOVING.

Het zingt zoo blij in mij.

De dauwdrop parelt nog aan 't geurenspreidend gras en tintelt ijl en blank in 't jonge morgenlicht. De bloemen houden blij hun kopjes opgericht en heffen 't hoog weer naar de zon, hùn zon, die pas

ontstegen is aan 't bed van purperdons. Als was 't een feest, zoo juicht de leuwerik in jubeldicht een welkom aan den dag, die 't gouden aangezicht uit morgenneevlen heft, waarmee 't omsluierd was.

Aanbiddend staar ik naar het worden van den dag en voel gelukkig mij, nu 'k weer aanschouwen mag deez' schoonheid in het vroege zomerochtenduur.

Het zingt zoo blij in mij van nieuwe levensvreugd, van sterken levensmoed, van wondergroot geneugt, die mij geboden wordt in 't vrije der Natuur.

D. A. POSTEMA.

HET AMERIKAANSCH E ROTS GEBERGTE.
SHOSHONE DAM.

Tropische Vlinderpracht.

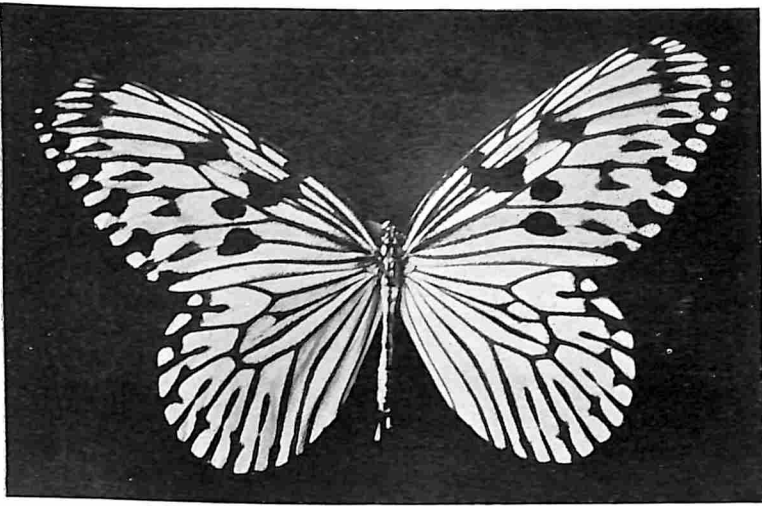
EEN Engelsch schrijver heeft eens gezegd: „Eén enkele „Atalanta of Amiraalsvlinder, met de breede als „waaiers uitgespreide vleugels, om de knotwilgen zwenvend, die een uitgedroogden poel omringen, mag een „weelde voor het oog genoemd worden. Ik wilde wel, dat er „meer van die heerlijke verschijningen onder de vlinders „waren. Wanneer in een drogen zomer de bloemen verdord „zijn, het gras verbleekt en het gebladerte door de hitte gebruind is, doet een weinig kleur zoo weldadig aan. Voor mij „behoort kleurgenot tot het dagelijksche voedsel; iedere „gekleurde vlek is een druppel wijn voor den geest.” ☞ Welk een genot zou dezen natuurliefhebber niet een open ruimte te midden van een tropisch oerwoud hebben geschonken, waar tal van vlinders ons door hun kleurenpracht in verrukking brengen, en waar aantal en verscheidenheid der schitterende gekleurde vlinders, die zich in de felle zon vermeien, somtijds zóó groot kan zijn, dat de zich ieder oogenblik verplaatsende kleurenvlekken aan het landschap een bepaald karakter kunnen geven! ☞ Was Wallace niet geheel van streek, toen hij op het eiland Batjan, een der Mollukken, een Ornithoptera Croesus ving, of toen hij op een der Aroe-eilanden een Ornithoptera Poseidon machtig werd, vertegenwoordigers van een geslacht, zoo genoemd naar de grootte der vleugels (Ornithoptera = Vogelvleugelig)? De donkergroen- of donkerblauw-fluweelen en de als goudgele zijde schitterende teekeningen op den diep zwarten ondergrond dezer aan het Indo-Australische eilandengebied eigen vlinders moeten dan ook den meest onverschillige voor de schoonheden der natuur in voering brengen. — Is het daarom geen ondankbare taak, bij eenige afbeeldingen van exotische vlinders, die het schoonste wat zij bezitten, de onvergelykelyke kleurenpracht, niet laten zien, enkele regels te schrijven? ☞ De meeste lezers hebben wel eens een verzameling opgespannen en opgeprikte vlinders uit Oost en West mogen bewonderen. Toch is één enkel prachtexemplaar der beide genoemde soorten, zoekende naar een vochtige, zandige plek aan de rivier, zeker oneindig mooier dan de rijkste collectie doode exemplaren, want een Ornithoptera Poseidon, die R. Semon in Nieuw Guinea langs den boschrand zag heen zweven, werd door hem terecht met edelgesteenten vergeleken, door een toovermacht van de aarde omhoog geheven; en de Morphos, die ik in het Surinaamsche oerwoud met langzamen vleugelslag nabij den bodem zag fladderen, schenen uit hemelsblauw atlas geweven te zijn. Is de menschenlijke taal wel bij machte, al deze schoonheden in woorden weer te geven? ☞ Het eerste, wat dus aan een vlinder opvalt, is de kleur zijner vleugels, door welke eigenschap deze insectengroep zeker wel de schoonste orde dezer belangrijke klasse mag genoemd worden. De kleuren worden te voorschijn geroepen door talrijke microscopisch kleine chitine-schubjes, waarmede de vier vliezige vleugels, doch ook het lichaam, ja zelfs de pooten overdekt zijn, en die door het kind, dat, van nature door de schoonheid aangetrokken, zoo graag kapellen vangt, als „stof” er afgewreven worden. Aan deze schubjes heeft de orde der vlinders den naam van Schubvleugeligen (Lepidoptera) te danken. Door middel van een langer of korter, dun steeltje zijn de schubjes, die als dakpannen over elkander liggen, aan de vleugels verbonden. Terwijl zij steeds in eenige (vaak drie) veelal fijne slippen uitloopen, is er, behalve in de kleur, een zóó groote verscheidenheid in grootte, hoedanigheid — soms gaan ze in haren over — en vorm, dat zij in de 18e eeuw voor liefhebbers van microscopische studiën een „verlustiging der oogen” waren. ☞ Waar de schubben ontbreken, worden de vleugels doorzichtig (zooals bij onze Sesia-soorten), en wanneer zulks plaatselijk voorkomt, zooals bij vele Saturnia-soorten (o.a. de groote zoo bekende Indische Atlasvlinder), ontstaan de eigenaardige venstertjes, die zoozeer tot het eigenaardig karakter dezer vlinders bijdragen. ☞ Wie de kleuren der exotische vlindersoorten in verband met hare geographische verspreiding beschouwt, zal wellicht de merkwaardige ontdekking

doen, dat in de verdeling der overheerschende kleuren en kleurcombinaties over den tropengordel een zekere regelmaat heerscht. Zulks blijkt reeds, wanneer wij bijv. op de blauwe en groene tinten letten. Terwijl deze kleuren bij onze vlinders, waar doorgaans matte en vage tinten — meestal bruin en grijs in tal van schakeeringen — en onder de sterk sprekende kleuren geel en wit overheerschen, doch groen en blauw uitzonderingen zijn, zijn laatstgenoemde kleuren bij de tropische vlinders algemeen, en men treft deze vooral bij groote soorten in zóó zeldzame schoonheid, en niet zelden met een zóó schitterenden metaalglans aan, dat iedere tropenreiziger er door in verrukking wordt gebracht. Vooral deze metaalglans, die ook wel aan andere kleuren eigen is, maken vele exotische vlindersoorten tot pronkjuweelen onzer verzamelingen uit Oost en West. Is het niet soms, alsof de vleugels hier en daar met zilver- en goudpoeder bestrooid zijn, of de pracht van edelopaal en de schittering van zijde vertoonen? ☞ De eigenschap, veelal aan dezen metaalglans eigen, om bij verschillende belichting andere tinten te voorschijn te roepen — een verschijnsel, dat zijn oorzaak aan een bijzondere lichtwerking (interferentie) dankt, treedt, evenals de metaalglans in het algemeen, bij de vlinders van tropisch Zuid-Amerika sterk op den voorgrond, waar ook andere diergroepen, vooral vogels (o.a. kolibries) deze merkwaardige eigenschap vertoonen. ☞ Wat nu de verdeling van groen en blauw bij de tropische soorten betreft, zoo is het opvallend, dat de groene tinten bij de Indo-Australische vlinderwereld in sterke mate overheerschen, terwijl in Zuid-Amerika, in het zg. neotropische gebied, blauw de overhand heeft; en beide kleuren, veelal

TROPISCHE VLINDERPRACHT.
EEN DER VELE AAN DEN KONINGINNEPAGE
VERWANTE PAPILIO-SOORTEN, DIE DOOR
KLEUR EN LICHAAMSVORM UITMUNTEN.

verbonden met anders-gekleurde vlekken of banden van geringeren omvang, komen er in de schoonste schakeeringen voor van lichte naar donkere tinten, van zacht fluweelachtig naar hard metaalachtig voorkomen. ☞ Het zou ons hier te ver voeren het bovenstaande met voorbeelden toe te lichten en de aan soorten rijke familiën te noemen, waar hetzij blauw, hetzij groen de karakteristieke kleur is. Wij beelden op blz. 201 een der vele Zuid-Amerikaansche Morpho-soorten af, waar het sierlijk geaderde hemelsblauw door een zwarten, witgevekten band omgeven is. In onze kampementen in het Surinaamsche oerwoud waren deze groote dagvlinders gemakkelijk te vangen, daar zij, zeer laag vliegend, op zoek naar bloeiende lianen, zich geregeld op een glaasje vermouthe kwam neerzetten, dat als koortsverwend middel geregeld werd gedronken. ☞ Hoe opvallend het hier genoemde verschijnsel der geographische kleurverdeling ook moge zijn, toch kunnen de uitzonderingen op den regel niet bepaald zeldzaam worden genoemd. Onder de in de tropen zoo talrijke soorten van de familie der Papilioniden — ook Ridderkapellen of Zwaluwstaarten genoemd en van welke de Koninginnepage een der fraaiste Nederlandsche vertegenwoordigers is — komen bijv. ook groene vormen in Zuid-Amerika en blauwgekleurde soorten in onze Oost voor. ☞ Rood is bij tropische vlinders, na blauw en groen, een veel voorkomende kleur, doch in plaats van de grondtint der vleugels te vormen, treedt het meer algemeen in de gedaante van banden en vlekken op. Tot de fraaiste vlinders van tropisch Zuid-Amerika behooren bijv. soorten van het geslacht Agrias, die het scharlaken rood en het purper op een donkerblauwen of zwarten ondergrond vertoonen. ☞ Hoewel geel bij de vlinders der tropen zeer algemeen is, en er in tal van schakeeringen van de lichtgele ivoortint tot het donkere oranje wordt aangetroffen, maken gele vlinders op den reiziger, die aan gele soorten van zijn vaderland gewend is (bijv. de Citroenvlinder) niet dien indruk van tropische natuur, die het vele groen en blauw bij hem teweeg brengen. ☞ In enkele gevallen is het geel echter zeer opvallend, omdat vlinders van deze tinten somtijds in zóó grooten getale optreden, dat het kleurenbeeld van het landschap er zelfs door beïnvloed wordt. Ik had het geluk, zulks aan den oever der Nickerie-rivier in Suriname te aanschouwen, toen een zwerm oranjekleurige vlinders van het geslacht Callidryas op een zandbank zóó dicht opeengedrongen was neergestreken, dat het op een afstand scheen, alsof een

TROPISCHE VLINDERPRACHT.
HESTIA IDEA. AMBOINA.

oranje klee over het vochtige zand was uitgespreid. ☼ Hoewel het niet wel doenlijk is, in deze schets een beeld te geven van den rijken kleurentooi, waarmede de schoonste groep onder de insecten onzen gezichtszin zoozeer streelt, mogen hier toch enkele opmerkingen niet achterwege blijven. Wie, niet van smaak ontbloot, in een rijke verzameling Exoten de eindeloze en steeds streng harmonische kleurencombinaties op de vlinder vleugels bewondert, moet niet het moderne schilderwerk onzer woningen en kunstnijverheid producten, waarin de menselijke behoefte aan kleurgenoet zoozeer tot uiting komt, menigmaal een ergernis zijn.

(Slot volgt).

H. v. C.

Een „Molen-telegraaf” in het laatst der zeventiende Eeuw.

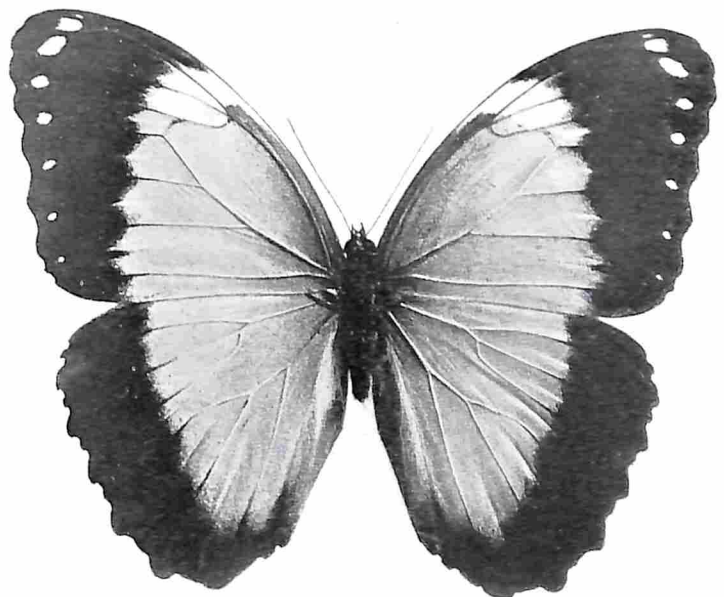
IN de nummers 5 tot en met 8 in den Jaargang 1922 van „Buiten” vinden we onder den titel „De Taal der Molenwijken” zeer uitgebreid beschreven de verschillende standen waarin de molenwijken werden („worden” durf ik helaas niet meer te schrijven) gebracht om bepaalde toestanden, zooals vreugde, rouw, enz. uit te drukken. Van wanneer dit gebruik dateert is niet uit te maken, daar, zooals in genoemd artikel vermeld wordt, de „molenwiekentaal” nergens geboekstaafd is, maar geheel steunt op oude overleveringen en van vader op zoon oververteld wordt. ☼ In verband hiermede is het wel interessant te weten, dat tijdens het verblijf van Peter den Groote te Zaandam in 1697, een molen werd gebruikt als telegraafstoel. Een aanzienlijk Zaaansch koopman, Nicolaas Calf, de vriend van den beroemden Czaar, bezat halfweg Haarlem het prachtig ingerichte buitenverblijf Polanen, waar hij dikwijls vertoefde. Voor zijn gemak en tot bespoediging van zijn terugkeer naar de Zaan had hij met den meesterknecht van een zijner molens in het Westzaander veld een afspraak gemaakt, dat wanneer men op Polanen een mand opheescht aan een paal, met dwarshouten voor het drogen van vischfuiken voorzien, dit het teeken zou zijn, dat zijn boeier onmiddellijk van Zaandam moest overkomen. De meesterknecht beantwoordde dit dan door het een of ander teeken aan de wiken van den molen. Later nam men in plaats van de mand een bal, uit hoepels samengesteld, nog later werden er meer ballen aan de dwarshouten bijgevoegd en zoo kwam men op de gedachte een geheel alfabet samen te stellen, ingericht naar het verschillende aantal ballen en de hoogte of de plaats van stok of plank op de dwarshouten van den fuienstaak en de molenwiek, hetwelk door middel van verrekijzers werd waargenomen. ☼ Gedurig werd dit samenstel nog verbeterd, waarmee door den patroon op het huis Polanen en den boekhouder te Zaandam geregeld gecorrespondeerd en veel tijd bespaard werd.

A. W. FRANCKEN.

DE GROOTSCH E LAAN.

ZIET men dat niet, als het rythme van de boomen in een grootsche laan niet goed is? Merkt men het niet als er geen evenwicht is, geen juist onderling verband tusschen de een en de ander? ☼ Wat is dat, een laan? ☼ Is het een weg alleen, een snelle of langere

verbinding tusschen twee plaatsen, met geen andere pretentie dan ruimte te bieden voor het verkeer, veiligen doortocht voor den fietser, den wandelaar? Een laan is geen breede straatweg, die daar in het Zuiden van het land gaat in een-tonigheid, steeds langs de korenvelden, de frambozenlanden, de roggeakkers; de zon brandt er wit, schel is het licht en de huizen staan klein ter zijde, alleen daàr zijn de boomen. ☼ Een weg gaat door de heide, de bloeiende heide, er zijn minutieuse bloempjes die nemen voorzichtig bezit van het kiezelige zand, ook grasjes doen het, en maken den weg smaller met ieder jaar. Maar de gouden brom is er in het voorjaar en het ver verschiet ten allen tijde en de wijde ruimte. Daar wil men en verwacht men de zon, men wil er geen laan of het moest zijn na een vermoeid opklimmen. Ja, later dan dalende te worden ontvangen in der berken koele omarming, dat is goed, daar breken zij niet den horizont, de berken op den berm geplant, en daar wordt de weg een laan. ☼ Hoog kunnen er de berken zijn, en ons klein maken bij het verder gaan, slank het rijzen van hunne stammen en neerhangende de takken en wonderblank de bast in teere sluier van lente's doorschijnende blaadjes. Het rythme kan daar gebroken zijn, immers, de hoog geplaatste vragen hier geen geheel aaneengesloten rij, en mag er een zijn die voor twee uitgroeide, er mag een zwakke, knoestige achtergeblevene wat treuzelend staan, dit is niet de grootsche laan, dit is de berkelaan. ☼ Maar zij die de grootsche laan voorbereiden, hebben die zich afgevraagd wat dat dan wèl zeggen wil, als zij meer dan een blakenden weg willen geven, meer dan een vriendelijke laan in ongedwongenheid gaande? Zij moeten allereerst het rythme verstaan, de onderlinge verhouding, de breedte bepalen en de hoogte schatten, die de boomen bereiken zullen in der jaren tijd. ☼ Het is in mijn buurt dat men beuken heeft geplant, misschien dat wij grijs geworden zijnd, het werk zullen roemen, nu zien wij dien pas voltooiden arbeid aan met de vraag: „waarom is zulks gedaan?” Waarom is in één ademtocht en niet onderbroken van vóór den Gooischen Boer tot aan het kamp van Laren, één vierrijige beukenlaan gemaakt? ☼ Voorwaar een grootsche afstand en een grootsch gegeven; zal het er eenmaal zoo wezen als in de Middachter Allee? Neen, zóó niet: in het Gooi worden de boomen niet hoog als in de Geldersche diepe gronden van vruchtbaarheid, de takken zullen zich lager welfen, de breedte van den middenweg zal te breed schier blijken bij der zijbeuken smal verschijnen En het zal er nooit zijn als in de oude lanen, waar bij den aanvang en den opzet de makers wel begrepen hoe het moest zijn, toen zij dichter bij de kerken waren en er heel wat meer vertoefden dan wij in onzen tijd en als vanzelf overnamen der zuilen gedachte, hoe die stonden en hielden het dak en droegen het boven de hoofden. ☼ Ziet men in een kerk de zuilen staan in onrustig verband, het middenschip ooit anders dan in evenwicht, de kolommen tegenover elkaar en samen gelijk opdragend de kostelijke overwelling? Heeft men dit dan totaal vergeten, heeft men alleen gezegd: „ik plant de boomen zoo dat de

TROPISCHE VLINDERPRACHT.
MORPHO ACHILLAENA, SURINAME.

meeste ruimte er zal zijn voor hunne kronen, maar ik geef er niet om of der boomen zuilen wel een kathedraal gelijk zullen vormen. Er gaan daar auto's en wilde renners, wie zal er rustig kunnen staan en kijken of de boomen wel tegenover elkander zijn gezet in de twee binnenste rijen en de buitenste twee verspringend?" Misschien dat er geen tijd zal zijn in die jaren; maar wie zegt wat van de vlieg-machines die de wegen op de aarde zullen ontlasten? Een feit is het, dat het oude verband voor mij de voorkeur heeft, de buitenste rijen zullen ruimte te over voor hunne kronen vinden, en de binnenste twee rustig en stevig staan en gelijk oprijzen en zeer hoog opwerken in spitsbogen, tegen elkander de sterke armen, de takken, en het zal er wel zijn als in een, kerk en meer de bezoekers trekken. Zoo'n grootsche laan zal niet maar zoo mogen overgaan en dit tot besluit, in een, harer onwaardig, en dit zal zeker het geval wèl later wezen, want der beuken vier rijen breedte wordt op twee teruggebracht, waar soms oude sparren moesten blijven staan en andere obstakels rezen. Ziet de beukenlaan gebroken, gedeeltelijk verder gaan; waarom niet royaal afgesloten en herbegonnen met een verbinding van waarde, hetzij de wijde wereld of een contrast van groei? Afbreken en beginnen kan ook in majesteit gebeuren; juist de gansche geweldigheid en de voor-naamheid kan opeensdaarvoor je staan. Heeft men dan ook dat uit het oog verloren, hoe 'n weelde het licht na de duisternis is, en de verkwikking van de schaduwgevende besloten ruimte na het verliezende van de uitgestrekte wijdheid? Zoo valt er te denken en te vragen, wanneer wij anderen bezig zagen, want de lof en de blaam, zij zullen ons gemeenschappelijk treffen in het werk dat door de eeuwen draagt.

TINE COOL.

De Voorjaars-bloemententoonstelling te Heemstede.

EEN WANDELING OP HET TERREIN DER VOLLE GRONDS TONTONSTELLING.

EEN warme lentedag zal wonderen doen, voor-spelden wij in onze vorige beschrijving van deze tentoonstelling. En wij uitten den wensch: „dat hij dan spoedig moge komen". En ziet! hij is vervuld, het wonder is gebeurd. Een lieve Lentefee ging met haar tooverstaf door het bosch en wat zij aanraakte kreeg nieuw leven. Het koesterende lentezonnetje deed de rest en zoo is Groenendaal geworden een „sprookjeshof." De brutale crocusjes vonden ze niet prettig, die warmte, en zij zijn bijna alle verdwenen. De trotsche hyacinthen, sierlijke Narcissen en vroege Tulpjes vieren nu hoogtij. Laat mij uw gids zijn en u leiden tusschen de oude woudreuzen met hun forsche grauwe stammen. Hun ver uitgestrekte takken, waaraan men reeds het frissche jonge groen kan zien, vormen het dak van dezen toovertuin. Vóór wij in het bosch zijn bewonderen wij den ruimen opgang van het tentoonstellingsterrein, de vier rijige laan, beplant met kastanjeboomen. Vóór ons zien wij nu het hoofdgebouw, ontworpen door den heer Korringa, architect te Heemstede. Het past zich goed bij de omgeving aan. Op het voorterrein ziet men groote collecties Coniferen, Sparren, groenblijvende planten en Rhododendrons met dikke bloemkoppen. Toeven wij echter eerst bij de groote rotspartij bij den ingang links (zie de afb.). De aanleg is van de firma

H. den Ouden en Zn., Boskoop; er is voor gebruikt 25 ton Engelsche steen. Deze steen biedt door zijn natuurlijke geaardheid de noodige voeding voor een groote variatie van planten. Hij munt uit door grilligen vorm, grijs-blauwe kleur en grootte, en de groeven bewijzen dat water en gewassen hem in de natuur versierd hebben. De beplanting laat zien een rijke collectie Rotsvaste Planten en Dwergconiferen. Eenvoudige Dotterbloemen en roze Sleutelbloem sieren het geheel. Boven aan den voet van den ouden Beuk ontspringt een beekje dat over een lengte van tien meter naar beneden vloeit in een rotsvormig bassin; hierin staat een fraaie collectie waterplanten. Langs dit rotspark begeven wij ons naar het Narcissendal. Wij komen op onzen weg langs den aanleg van de firma Tubergen te Haarlem en staan verwonderd over al die lieve kleine florakinderen van eenvoudigen oorsprong, door cultuur gemaakt tot wat zij nu zijn: „juweeltjes van kweekkunst". Ze alle op te noemen, daar is geen sprake van; laat ons volstaan met te zeggen dat er 350 verschillende soorten en variëteiten zijn. De waterlelievijver (ook deze vereeuwigde de fotograaf)

weerspiegelt het gouden geel der duizenden Narcissen. Hoe mooi staan zij tegen het nog dorre hout. Van hieruit ziet men den heuvel; bovenop biedt deze een schitterend uitzicht over het tentoonstellingsterrein. Tusschen de steenen om den heuvel (een aanleg van den heer A. Koper, Bennebroek), zien lieve lanteboden u vriendelijk aan. Van hier gaan wij naar den oud-hollandschen tuin (zie afb. blz. 203). Ter viering van het 25-jarig bestaan van den Bond van Bloembollenhandelaren (een zuster van de organiseerende vereeniging; is hij aangelegd; hij beslaat pl.m. 3000 M². De geheele tuin is omgeven door een zware taxushaag. Mooi decoratief is de aanleg, uitmuntend door strenge symmetrie. De paden zijn bedekt met roden steenslag. In de hoeken zijn gezellige prieëltjes aangebracht die tot rusten nooden. Nog bloeien hier de tulpen niet, wel enkele bedden met hyacinthen. Achter dezen tuin ligt een rij kleinere tuintjes, in stijl gehouden. Ook zijn hier eenige vruchten-tuintjes. De knoppen van de peren zwellen al; een paar warme dagen en alles bloeit. Hiernaast de grappige taxusvormen, waaronder vogels,

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTONSTELLING
TE HEEMSTEDE.

DE ROTSTUIN.

beren, molentje en waakhonden. Kunst zeer zeker niet; kunstig echter wel. Wij zijn nu weer voor het hoofdgebouw. Het groote voorterrein is nog niet in bloei. Hier staan perken met tulpen. Langs de betegelde paden komen wij tot bij het restaurant, een in de omgeving zich goed aanpassend gebouw met dezelfde kleurencombinatie als het hoofdgebouw; nml. van anderen donkerbruin, waartegen planten en heesters goed uitkomen. De toegangen zijn wit; het overige houtwerk is groen, het dak steenrood. De ramen zijn langwerpige, zoodat men een mooi ruim uitzicht heeft. Ook hier nog een beeldig rotstuintje met gele steen, waartusschen aardig gekleurde bloemen en plantjes staan. Is men na deze wandeling nog niet vermoeid, dan ga men achter het hoofdgebouw nog de groote tulpenbeplanting in het bosch bewonderen. Nu is er alleen nog maar de aardige aanleg, maar al spoedig zullen de vroege tulpjes kleur en reliëf aan dit gedeelte geven. En daarna komen de andere tulpensoorten, de sierlijke Darwins, hen aflossen. Zoo zal de toovertuin nog heel lang veel schoons bieden en een bezoek overwaard zijn.

I. JOH. W. DE VRIES.

DE ANTIPODEN.

7) Een verhaal uit het Prager Ghetto, door S. KOHN.

„D AT zie ik wel in”, vervolgde Schachner, „die heele vijftig gulden, die krijg ik mijn leven lang niet bij mekaar — dan zou ik nog vijf en veertig jaar moeten leven — dan zou ik nog veel ouder moeten worden dan onze leeraar Mozes!... Het valt me heel moeilijk om jou, die zoo kwaad tegen me bent geweest, wat te verzoeken, — maar wat zegt de Schrift?: *De schuldenaar is de knecht van zijn schuldeischer*... Wees dus zoo goed Reb Natel, en neem die dertig gulden voor de heele schuld aan — je weet immers zelf, dat ik niet meer heb — de twee gulden zijn van het Loekafonds. Ik had je op mijn vijf en negentigsten verjaardag willen verrassen — maar jij bent in mijn kist geweest en hebt me al mijn plezier bedorven — en o, zoo veel verdriet gedaan — ik kan je niet zeggen, hoeveel wel...” Schachner schoof het geld naar zijn vriend toe — „en neem nou dat geld en belooft me op handslag, dat je mij bij mijn kwoero r) niet zult nageven, dat ik een oneerlijke vent ben geweest... en geld van je heb gehouden”. ☒ Reeds bij het begin van zijn redenatie hadden zich twee vrijpostige, opdringerige tranen aan de wimpers van den ouden Schachner vastgeklampt, maar nu rolden ze zonder ophouden en Schachner keerde zich beschaamd en blozend om. „Wat redeneer je toch? Wat zanik je toch? Jij bent me vijftig gulden schuldig? Lieve hemel! Ben je dan mesjoege geworden? Je bent me niets schuldig!” „Ik ben je wèl schuldig!” voer Schachner uit, terwijl hij, geprikkeld door de tegenspraak, weer in zijn oude gewoonte verviel. „Niets ben je me schuldig!” „Wil je me weer ergeren? Stijfkop die je bent”. „Ik wil je niet ergeren!” „Je wilt me wèl ergeren!” „Ik wil je niet ergeren — al sla je me dood, dan kan ik me niet herinneren dat je me vijftig gulden schuldig bent... geloof je me niet?” vroeg Schmelting heel beschroomd. „Hier heb je mijn rechterhand — op mijn eerewoord, ik weet niets van je zoogenaamde schuld aan me!” ☒ Schmelting stak opdringerig zijn hand naar den ouden man uit. Een handslag staat voor de joden gelijk met een eed, en Schachner kreeg nu de volkomen zekerheid, dat dit feit aan de zwakke memorie van Schmelting moest ontsnapt zijn, en terwijl hij zich in een stoel nederliet, antwoordde hij dan ook inderdaad kalmer: „Je hebt mieren in je hoofd gehad! Ik ben ouder dan jij en ik heb het zelfs onthouden. Luister dan, domme kerel!... Ik heb suiker en koffie van je gekocht voor negen en tachtig gulden en zeventien kreuzer. Die zeventien kreuzer heb ik van je afgetrokken, dat heb ik je dadelijk gezegd — daar valt niet meer over te praten — zoolang ik zaken heb gedaan, heb ik bij een rekening nooit de kreuzer betaald... watte? — of heb ik ongelijk gehad!” ☒ Schmelting haastte zich om met den vriendelijksten glimlach, die hem ten dienste stond, bij wijze van advies het feit te constateeren, dat deze usance ten allen tijde door de fatsoenlijkste kooplui was gebillijkt en gevolgd. „Zie je nu wel!” ging Schachner triomfantelijk voort, „dus door de zeventien kreuzer op de rekening heb ik een streep gehaald, toen heb ik je negen en dertig gulden baar op tafel neergeteld — nou — en als je van de negen en tachtig gulden er negen en dertig betaalt —

1) Begravenis, lijkstaat sie.

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTOONSTELLING TE HEEMSTEDÉ.
DE OUD-HOLLANDSCHE TUIN.

wat blijft er dan over — Wat anders dan vijftig gulden? Hè?” ☒ Daar Schachner warm scheen te loopen bij elke tegenspraak die men mocht beproeven, haastte Schmelting zich om de mathematische waarheid toe te geven dat negen en tachtig min negen en dertig, vijftig als resultaat geeft, hetgeen hij toch al niet kon weerspreken. „Nu zie je het eens... dommerd!” ging Schachner voort, zichtbaar daardoor verlicht, dat zijn schuldeischer niet al te groote bezwaren tegen de erkenning der schuld verhief, „ik ben je dus vijftig gulden schuldig — maar ik kan je niet meer dan dertig geven — neem dus het geld en geef me handslag, dat je bij mijn begravenis...” ☒ Schmelting onderbrak hem. „Neem me niet kwalijk, maar dikwijls zeg je zulke domme dingen, dat men niet meer naar je kan luisteren... altijd praat je maar over wat ik bij jou begravenis moet doen of laten... misschien sterf ik eerder!” „Je zult niet eerder sterven!” had Schachner, in zijn oude fout vervallend, weer tegen te beweren. ☒ Nu knapte de draad van Schmeltings geduld, die vroeger al ietwat bros was geworden en hij riep vol oppositielust: „Ik zal wèl vroeger sterven!” „Wat een stommitieit! Ik ben immers vier jaar ouder dan jij!” „Je bent maar drie jaar ouder!” Schachner, als de oudste, wilde nu voor den kalmere spelen en zeide daarom bedaard: „Ik ben vijf en negentig, jij bent één en negentig — nou — is dat een verschil van vier jaar of niet?” „Niks ben ik een en negentig — over vijf maanden word ik twee en negentig... dus ben ik maar drie jaar jonger”. „Ik disputeer niet meer met je,” antwoordde Schachner met verheven kalmte, „voor mijn part zeg je, dat je ouder bent

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTOONSTELLING TE HEEMSTEDÉ.
HET NARCISSENDAL MET WATERLELIEVIJVER.

dan ik... ik laat je praten!" „Wat zijn dat nu weer voor domme gezegden," zeide Schmeling weer, „kunnen jonge lui niet sterven en ouderen blijven leven? Ben je niet dikwijls bij Kwoeros van menschen geweest, die jonger waren dan jij?"

☒ Dat kon de eerlijke, waarheidliebende Schachner zeker niet tegenspreken, maar nu bemerkte Schmeling tot zijn schrik dat hij zich door zijn strijd lust te ver had laten meeslepen en dat hij afgedwaald was van de gewichtige hoofdzaak, die zijn nieuwsgierigheid zoo hoog gespannen hield. Daarom sprak hij plotseling: „Maar Reb Jisroel, nu moet je me toch eens zeggen... je roept aldoor maar, dat je voor negen en tachtig gulden waren van me hebt gekocht — ik weet er niets van, dat heb ik al verzekerd — maar je moet toch eens, wanneer we de zaak met elkaar hebben gedaan!" „Nu praat je tenminste verstandig!" sprak Schachner gekalmeerd. „Dat is vandaag precies zeven en zestig jaar geleden — ik kan me dat heel goed herinneren — bovendien heb ik ook nog de rekening bij me. Ik was op dien dag juist acht en twintig jaar geworden en op denzelfden dag is hier ook het bericht bekend geworden, dat onze keizerin Maria Theresia met Frederik den Grooten vrede had gesloten" 1).

☒ Schmeling staaarde den ouden vriend een paar minuten sprakeloos aan. Aan de feiten, die Schachner aanvoerde, viel in het geheel niet te twijfelen. In dien tijd, toen deze een klein zaakje in koloniale waren dreef, had hij meermalen van hem gekocht en Schachners manier van doen verscheen voor hem in een wonderlijk vermooid licht en ontroerde hem diep. De oude man — het klinkt zonderling, ongelooft, maar het was niettemin volkomen waar — had zijn leven lang gebrek geleden om zooveel te sparen, dat hij een oude schuld kon delgen, waaraan zijn schuld-eischer nooit had gedacht, die hij nooit had opgeëischt en waartoe de schuldenaar nooit was gemaand. Hij had, niet-tegenstaande hij sinds dien tijd dagelijks met hem omging, er nooit over gesproken en was toch steeds van die

NEGERS ALS METSELAARS.
HET BOUWEN VAN EEN WOONHUIS IN OOST-AFRIKA.

éene gedachte vervuld geweest om zijn naam, die hem bekleet voorkwam, weer rein te maken. Hoeveel harde ontberingen moest de oude, eenzame man zich hebben opgelegd om in den loop der tijden tot dit kleine bedrag te geraken? En hoe pijnlijk moest het voor hem zijn om die schuld niet in zijn geheel te kunnen afdragen! En hoe had die onberekenbare, komische mensch er zich anderzijds op verheugd, dat hij na zeven en zestig jaren het grootste gedeelte ervan kon afbetalen? Hoe smartelijk moest het voor dien gevoeligen man geweest zijn, toen hij hem voor veertien dagen beroofde van het genot der verrassing, toen hij op indiscrete wijze zijn kleinen schat ontdekte. Misschien had die dwaas wel een oogenblik geloofd — want wie kon de gedachten van Schachner doorgronden — dat hij, Schmeling, na zeven en zestig jaar nog aan die schuld dacht en dat hij zich inderdaad van de insolventie van zijn schuldenaar wilde overtuigen. ☒ Al deze overpeinzingen maakte op Schmeling een verbijsterenden indruk ten gunste van zijn ouden vriend. De waardeering van den mensch is een onweetbare grootte, waarvan de taxatie naar gelang van tijd, plaats en individualiteit van den schatter essentieel verschillend is. De staatsman, die het wereldlot bestiert, de zegevierende veldheer, de beroemde geleerde, de gevierde schrijver, de geniale kunstenaar, de groote menschen-vriend, het millioenen op-elkaar-stapelende financieële genie, — zullen naar de inzichten van den enkeling elk verschillend

1) De vrede van Hubertusburg 15 Februari 1763.

worden aangestreept op de schaal van de menschelijke verdienste. ☒ Van Schmeling's gezichtspunt scheen Reb Jisroel Schachner op dat oogenblik als mensch hooger te staan, dan vele anderen, die in diverse lexicons, hoewel volkomen terecht, worden bekend gemaakt, en hij gaf aan zijn ontroering, aan zijn spijt over de ontberingen, die zijn oude vriend had doorstaan, aan zijn bewondering voor zijn klassieke rechtschapenheid en onwrikbare consequentie, op een ongehuichelde, zij het dan ook op geen hoogst beschaafde manier met gesmoorde stem uitriep: „O-jij e...zel, dom...kop, die je bent! Voor die paar gulden, waaraan ik nooit gedacht heb, heb je het eten uit je mond gespaard, en aan je gezondheid schade gedaan — jouw gezondheid, die me duizendmaal meer waard is, dan die ellendige dertig of vijftig gulden!... Prachtkerel... zoo waar als ik leef en gezond ben, zoo'n maisse beheme heb ik nog nooit ontmoet, zoolang als de wereld bestaat... en daarbij kuste hij den ouden man en drukte hem aan zijn hart alsof het een bakerkind was, en ook Schachner, die zoo'n hartelijke, warme en vleierende ontvangst niet had verwacht, rolden de tranen in zijn baard. „En nou zal ik je wat zeggen, Reb Jisroel... die dertig gulden neem ik aan...” „En je geeft me handslag, dat je na mijn dood...” „Ik geloof, dat ik eerder sterf dan jij, — maar als ik je toch overleven zal,

dan zal ik zeggen: die Reb Jisroel Schachner is de eerlijkste, braafste, vroomste mensch geweest, — dien ik gekend heb, — maar beste Reb Jisroel, dat alles gebeurt maar onder één voorwaarde...” „Wat wil je dan van me?” „Dat zal ik je precies zeggen, ik heb me zoo aan je gewend, dat ik zonder jou niet leven kan... je moet me weer in je huis opnemen... Kruier Selig moet vandaag nog mijn boeltje bij je terugbrengen”. „Dat vind ik best,” antwoordde Schachner, die tusschen zijn tranen door vergevoegd lachte, „denk je soms dat ik niet het land heb gehad? ik kan het je niet zeg-

gen hoe! — en de paar dagen, die je bij me gewoond hebt, voordat die groote twist gekomen is” — hij sloeg beschaamd de oogen neer, „waren de gelukkigste van mijn heele leven”. „Maar als we bij elkaar gaan wonen, moet je me nog wat beloven”. „Dat is? Dat ik geen ruzie meer met je zal maken? Dat belof ik je — ik zal het me afwennen!” ☒ Dat was een te groot offer, dat Schachner wilde brengen. Dat antwoordde Schmeling, dat kon hij niet aannemen en daarom antwoordde hij: „Nee, nee... maak zooveel ruzie met me als je wilt!” „Maar ik wil geen ruzie met je maken!” riep Schachner uit, bij wien de langjarige gewoonte toch de overhand kreeg over de goede voornemens van zoeven. „Je moet ruzie met me maken, als je dat plezier doet!” overschreeuwde Schmeling, Schachner. „Maar het doet me geen plezier!” riep Schachner weer. „Het doet je”... een groot plezier, wilde Schmeling zeggen, maar hij hield nog bijtijds die woorden in en hernam: „ik wil niet met je disputeren...” „Wat wil je dan?” examineerde Schachner verder. „Verschillende dingen... Ten eerste heb ik een beste keukenmeid — als die bier gaat halen, is ze nog eerder terug dan dat ze wegging”, overdreef Schmeling met de vurige bedoeling om zijn ouden vriend gunstig voor zijn nieuwe keukenmeid te stemmen, — „een minnares heeft ze ook niet, want ze kan geen man uitstaan — ik heb ze voor drie maanden gehuurd en dus kan ze op stel en sprong weggaan...”

(Slot volgt).